

Het einde van een stroomtijdperk

Beste collega's, belanghebbenden & kermisliefhebbers,

De stroomvoorziening op kermissen staat onder druk. Wat ooit een vanzelfsprekende randvoorwaarde was, is in de jaren na Corona één van de grootste zorgen geworden binnen het kermisbedrijf. We zijn het stroomtijdperk waarin mobiele energie goedkoop en ruim beschikbaar was, inmiddels voorbij. De nieuwe realiteit: stijgende kosten, minder aanbieders en groeiende afhankelijkheid.

Exploderende kosten en piekbelasting

De meeste kermissen beschikken niet over een vaste aansluiting en zijn aangewezen op **dieselaggregaten**. Door stijgende dieselprijzen, extra milieutoeslagen, strenge geluids- en uitstootnormen en hogere transport- en personeelskosten zijn de stroomprijzen de afgelopen jaren fors toegenomen — in sommige gevallen zelfs verdrievoudigd. Kermisondernemers draaien nu op voor deze energiekosten die nauwelijks nog op te brengen zijn, zeker bij dalende marges en beperkte onderhandelingsruimte.

De opkomst van **elektrische auto's** op het salonwagenterrein verergert dit. Het gelijktijdig laden veroorzaakt extra piekbelasting, waardoor een zwaarder aggregaat nodig is. De bijkomende kosten — hogere huur, meer brandstofverbruik — worden vaak verdeeld over alle aanwezigen, ook zij die er geen gebruik van maken. Dit zet solidariteit onder druk en verhoogt de energielast voor iedereen. Verschillende kermissen hebben ondertussen al een verbod ingesteld om elektrische personenauto's op te laden op het salonwagenterrein.

Krimpemde markt, groeiende afhankelijkheid

Tegelijk krimpt het aantal gespecialiseerde leveranciers van mobiele stroomvoorzieningen. Met minder aanbieders ontstaat een kwetsbare marktpositie: minder keuze, hogere tarieven, grotere afhankelijkheid. De kermis verliest grip op een basisvoorziening die essentieel is voor haar voortbestaan.

De BOVAK maakt zich zorgen over deze **machtconcentratie**. In een gezonde markt hoort keuzevrijheid centraal te staan. Als die verdwijnt, dreigt stagnatie in innovatie, stijgende prijzen en een verlies aan leveringszekerheid.

Verduurzaming vereist maatwerk

Als branche staan we achter de energietransitie. Maar verduurzaming moet haalbaar en uitvoerbaar zijn voor een sector die mobiel, tijdelijk en vaak netloos opereert. De overstap naar **hybride aggregaten, HVO-brandstoffen en batterijopslag** vereist technische innovatie én investeringsruimte.

Beleid moet daarom gebaseerd zijn op maatwerk, samenwerking en realisme. Gemeenten, netbeheerders en leveranciers moeten de handen ineenslaan met exploitanten om toekomstbestendige oplossingen te ontwikkelen.

Samen vooruit

De kermis verdient een betrouwbare, betaalbare en eerlijke energievoorziening. Daarom roept de BOVAK op tot actie: voorkom nieuwe knelpunten, bewaak marktwerking, en ondersteun ondernemers in hun omschakeling naar duurzame alternatieven. Alleen samen zorgen we ervoor dat de kermis blijft draaien — letterlijk én figuurlijk.

In de afgelopen vier weken bracht mijn 'kermistour' me naar verschillende traditionele kermissen verspreid door ons land. Ik hoop u tijdens één van de komende kermissen in o.a. Tilburg, Uden, Valkenswaard, Vlissingen, Venray, Eindhoven, Middelburg, Sneek, Goes, Zwolle en Hoorn te mogen ontmoeten en te spreken.

Bovendien wens ik alle collega kermisondernemers gunstige weersomstandigheden en een positieve exploitatie!

Hartelijke groet,
BOVAK - Nationale Bond
van Kermisbedrijfhouders

Atze J. Lubach-Koers
Voorzitter